

Britiāna

Haibērna

Mīrstīgo valstība

Elfu valstība

Mūris

Mirstīgo valstība

Ziemeļos uz elfu valstību

Dienvidos uz mirstīgo valstību

1. NODAĻA

Mežs bija pārvērties sniega un ledus labirintā.

Es vēroju biezokni jau apaļu stundu, un mana paslēptuve koka zaru žāklē vairs nekam nederēja. Vēja brāzmas dzina biezās sniega vērpētes, kas izdzēsa manas pēdas, taču līdz ar tām zuda arī cerības pamanīt kādu medījumu.

Izsalkums bija aizdzinis mani no mājām tālāk, nekā ierasts, bet ziema bija grūts laiks. Dzīvnieki slēpdamies bija devušies dziļāk mežā, nekā spēju tiem sekot, atstājot man tikai atpalicējus, kurus pa vienam aplasīju, klusībā lūgdamās, kaut to pietiktu līdz pavasarim.

Tomēr nebija pieticis.

Ar nejutīgiem pirkstiem izslaucīju acis, aiztraucot skropstās ieķērušās sniegpārslas. Šeit mežā nebija manāmi koki ar nograuztu mizu – droša zīme, ka garām nav gājuši brieži. Tātad tie vēl nebija devušies prom. Brieži paliks tepat, līdz miza izbeigsies, tad tie dosies uz ziemeļiem, garām vilku teritorijai, un varbūt nokļūs Pritiānas elfu zemēs, kur neviens mirstīgais, kam dārga dzīvība, neuzdrīkstējās ne kāju spert.

To iedomājoties, pār muguru pārskrēja drebuļi, bet es tos apspiedu, koncentrēdamās uz apkārtni un savu uzdevumu. Neko vairāk iesākt nevarēju, neko vairāk es nespēju jau gadiem, tikai sasprindzināt visus spēkus, lai izdzīvotu nedēļu, dienu, nākamo stundu. Un nu, kad bija uzsnidzis, būs jāpriecājas, ja vispār kaut ko pamanīšu, īpaši no šīs paslēptuves kokā, kur redzēju labi ja piecpadsmit pēdu uz priekšu. Norijusi kunkstu, kad stīvie locekļi

iesmeldzās, protestējot pret kustību, es palaidu vaļīgāk nospriegoto loku un nošļūcu no koka.

Ledus garoza uz sniega nokraukšķēja zem maniem izdilušajiem zābakiem, un es sakodu zobus. Slikta redzamība, lieks troksnis – labākie priekšnoteikumi medībām, no kurām kārtējo reizi pārrādīšos tukšā.

Gaišs būs vēl tikai dažas stundas. Ja drīz nedošos mājup, nāksies meklēt ceļu tumsā, un man ausīs uzmācīgi atbalsojās pilsētas mednieku brīdinājumi: mežos klaiņojot milzu vilki, turklāt veseliem bariem. Nemaz nepieminot čukstus paustus stāstus par tuvumā manītiem savādiem ļaudīm – gara auguma, svešādiem un nāvējošiem.

Tikai ne elfi, mednieki lūdzās mūsu senaizmirstos dievus – un es klusībā tiku lūgusies līdz ar viņiem. Astoņu gadu laikā, kopš mitām ciemā, divu dienu gājiena attālumā no nemirstīgo valstības Pritiānas robežas, mums bija aiztaupīti uzbrukumi. Tikai reizumis ceļojoši tirgotāji zināja stāstīt par attālām pierobežas pilsētiņām, no kurām pāri esot palikušas vienīgi drupas, kauli un pelni. Šie nostāsti, kas nāca mūsu ausīs tik reti, ka ciema vecajie tos nievāja kā baumas, nesenajos mēnešos bija kļuvuši par ierastu sarunu tematu katrā tirgus dienā.

Es ļoti riskēju, ejot tik dziļi mežā, bet vakar mēs apēdām pēdējo maizes klaipu un žāvētās gaļas krājumi bija beigušies jau aizvakar. Un tomēr – es labprātāk aizvadītu kārtējo nakti izsalkusi nekā remdētu apetīti vilkam. Vai elfam.

No manis gan nekāda brangā maltīte nesanāktu. Šai gadalaikā biju kļuvusi pavisam kalsna un gluži labi varēju izskaitīt ribas. Slīdēdama starp kokiem, cik vien manīgi un klusi varēdama, piespiedu plaukstu pie iekritušā, sāpošā vēdera. Es zināju, kādu seju rādīs abas vecākās māsas, kad jau atkal atgriezīšos mūsu būdiņā tukšām rokām.

Dažas minūtes centīgi meklējusi, es notupos piesnigušā kazeņu pudurī. Caur ērkšķiem kaut cik varēju saskatīt klajumu un nelielu strautu, kas vijās tam cauri. Ledū vīdēja daži caurumi, tātad tur kāds vēl joprojām piestaigāja dzert. Cerams, kaut kas parādīsies. Cerams.

Izpūtu gaisu caur degunu, iespiezdama loka galu sniegā, un atbalstīju pieri pret raupjo koka izliekumu. Bez ēdiena mēs neizvilksim pat nedēļu. Un ģimeņu, kuras vairs nezināja cita padoma kā ubagot, tagad jau bija pārāk daudz, lai es varētu cerēt uz turīgāko pilsētnieku atmesto. Pati savām acīm biju redzējusi, ko vērtā ir viņu labdarība.

Iekārtojos ērtāk, piespiedu sevi elpot mierīgāk un sasprindzināju dzirdi, lai vēja gaudās izšķirtu meža skaņas. Snīga un snīga, pārslas dejoja un lidinājās gaisā kā mirdzošas šlakatas, baltajam birumam aplājot brūni pelēko pasauli ar svaigu, tiru segu. Es gluži neviļus, aizmirstot par nejutīgajiem locekļiem, apklusināju nežēlīgās, niknās domas, lai sajustu sniegā tērpto mežu.

Reiz tā bija mana otrā daba – izbaudīt nule izdīgušas zāles kontrastu ar tumšu, nesen uzartu zemi vai novērtēt, kā ametista broša iegulst smaragdzaļa zīda krokās. Reiz es sapņoju un elpoju, un domāju krāsās, gaismās un formās. Dažkārt pat atļāvos iztēloties dienu, kad māsas būs aizprecētas un mājās būsīm palikuši tikai mēs ar tēvu, mums būs gana ēdamā un pietiekami naudas, lai nopirktu krāsas, un laika, lai uzliktu visas šīs krāsas un formas uz papīra, uz audekla vai mūsu būdiņas sienām.

Tas noteikti nenotiks tik drīz – varbūt vispār nekad. Man atlika tikai tādi mirkļi kā šis, kad apbrīnoju palsās ziemas gaismas atspīdumu sniegā. Neatcerējos, kad pēdējoreiz biju to darījusi – atļāvusies ievērot kaut ko skaistu vai interesantu.

Nozagtās stundas pussabrukušā šķūnī kopā ar Īzaku Heilu neskaitījās; tie briži bija badīgi, tukši un reizēm cietsirdīgi, bet nekad nebija skaisti.

Vēja gaudas pierima klusās nopūtās. Tagad pārslas krita slinki, lielām, saķepušām pikām, kas pārklāja katru koku spraugu un izliekumu. Sniega nāvējošais, maigais skaistums bija valdzinošs. Drīz man būs jāatgriežas ciema ielu sasalušajos dubļos un sutīgajā būdas šaurībā. Kāda sīka, neskaidra manas būtības daļa noskurinājās no tādās domas.

Klajuma otrā malā nočabēja krūmi.

Loks jau instinktīvi bija man rokā. Es piesardzīgi paskatījos caur ērkšķainajiem zariem, un man aizrāvās elpa.

Nepilnu trīsdesmit soļu attālumā stāvēja neliela stirna. Tā vēl nebija pavisam noliesējusi trūcīgajā ziemā, tomēr jau gana izsalkusi, lai plēstu koka mizu turpat klajumā.

No tādas stirnas mana ģimene varētu paēst nedēļu vai vēl pat ilgāk.

Man mutē saskrēja siekalas. Es nomērķēju – tik klusi kā vējš, kas žūžo kritušās lapās.

Stirna turpināja plēst mizas strēmeles un lēni košļāja, nemaz nemanīdama, ka nieka dažu jardu attālumā gaida nāve.

Pusi gaļas es varētu izžāvēt, bet pārējo mēs apēstu uzreiz – pielikt sautējumam, iecept pīrāgos... Ādu varētu pārdot vai varbūt no tās sanāktu apģērba gabals kādam no mums. Man vajadzēja jaunus zābakus, Eleinai – jaunu apmetni, un Nesta aizvien kāroja jebko, kas piederēja kādam citam.

Man drebēja pirksti. Tik daudz ēdamā – īsts glābiņš. Dziļi ievilku elpu, lai nomierinātos, un pārbaudīju, vai esmu labi notēmējusi.

Blakus krūmā iezalgojās zeltainu acu pāris.

Mežs aplkusa. Vējš norima. Pat sniegs pārstāja snigt.

Mēs, mirstīgie, vairs nepielūdzām dievus, taču, ja zinātu to zudušos vārdus, es būtu lūgusies. Tos visus. Biezokņa aizsegā vilks lavījās tuvāk, nenolaizdams skatienu no stirnas, kura vēl aizvien neko nemanīja.

Dzīvnieks bija milzīgs – tik liels kā ponijs –, un, kaut arī es biju brīdināta par to klātbūtni mežā, mana rikle izkalta pilnīgi sausa.

Tomēr vēl ļaunāka par milža augumu bija nedabiskā izmanība: lienot tuvāk cauri krūmiem, vilks neradīja ne troksnīti, stirna viņu neredzēja. Nevienš tāda apmēra zvērs nespēja izturēties tik klusi. Bet, ja tas nebija parasts plēsējs – ja šis radījums bija pritiāniešu izcelsmes un patiesībā elfs –, tikt apēstai nebūt nebija ļaunākais, kas varētu ar mani atgadīties.

Ja vilks bija elfs, man jau vajadzētu bēgt, ko kājas nes.

Un tomēr... varbūt es izdarītu pakalpojumu pasaulei, savam ciemam un pati sev, ja viņu nogalinātu, pirms esmu pamanīta. Nebūtu grūti iešaut bultu šim tieši acī.

Taču, neraugoties uz izmēru, tas *izskatījās* pēc vilka un kustējās kā vilks. *Tas ir dzīvnieks*, es sevi drošināju. *Tas ir tikai dzīvnieks*. Neļāvu sev kavēties domās par otru iespēju – to nedrīkstēja, ja gribeļu paturēt skaidru prātu un elpot mierīgi.

Man bija mans mednieku nazis un trīs bultas. Divas bija pavisam parastas – vienkāršas un praktiskas –, un šādam milzenim tās droši vien nenodarītu vairāk posta kā bites dzēliens. Toties trešo, pašu garāko un smagāko, es biju nopirkusi no ceļojoša tirgotāja kādā vasarā, kad mums vēl bija mazliet naudas, lai atļautos ko īpašu. Šī bulta bija izgrebta no pilādžkoka, un tai bija dzelzs uzgalis.

No dziesmām, ko mums dziedāja jau šūpulī, visi zinājām, ka elfi nīst dzelzi. Tomēr tieši pilādzis spēja aizkavēt nemirstīgo dziedināšanas spēku gana ilgi, lai cilvēks varētu elfu piebeigt. Visādā ziņā tā apgalvoja leģendas un nostāsti. Vienīgais pierādījums, kas liecināja par pilādža koksnes efektivitāti, bija tas, cik reti šie koki bija sastopami. Biju redzējusi tos zīmējumos, bet nekad nebiju skatījusi pati savām acīm. Tos jau sen bija sadedzinājuši augstie elfi. Bija palikuši pavisam nedaudzi, pārsvarā siki, kropli kociņi, kas slēpās dižciltīgajiem piederošās, augstu mūru apjoztās birzīs. Pēc sava pirkuma es vēl vairākas nedēļas svārstījos, nevarēdama izlemt, vai šis koka gabals, par kuru tirgotājs bija prasījis pārspilēti augstu cenu, ir vienkārši naudas izšķiešana vai viltojums, un tā nu pilādža bulta trīs gadus nelietota mētājās pa manu bultu maku.

Tagad es to ieliku lokā, neizdarot nevienu lieku kustību, lai tikai tas šaušalīgais nezvērs nepaskatītos uz manu pusi. Bulta bija pietiekami gara un smaga, lai nopietni ievainotu – varbūt pat nogalinātu viņu, ja vien notēmēšu, kā pienākas.

Krūtis sažņaudzās tik cieši, ka iesāpējās. Un tai pašā mirklī es atskārtu, ka visa mana dzīve ir koncentrējusies tikai uz šo jautājumu: vai vilks ir viens?

Satvēru loku ciešāk un pavilku stiegru vairāk atpakaļ. Es biju gluži laba šāvēja, tomēr ar vilku man vēl nebija gadījies saķerties.

Biju domājusi, ka man veicas, uzskatīju to pat par svētību. Bet nu... šobrīd es nezināju, pa kuriem šaut un cik ātri šie radījumi kustas. Nevarēju atļauties netrāpīt. Man taču bija viena vienīga pilādža bulta.

Un, ja tajā biežākā kažokā tiešām sitas elfa sirds, tad labi vien būs. Nāve būs pelnīta pēc visa, ko viņējie bija mums nodarījuši. Negribētos pieļaut iespēju, ka šis vēlāk ielīstu mūsu ciemā un ņemtos slaktēt, kropļot un mocīt. Lai mirst te un tagad. Es priecāšos viņu piebeigt.

Vilks lavijās tuvāk, un zem tā ķepas – lielākas par manu plaukstu – nobrakšķēja zariņš. Stirna sastinga. Tā paskatījās uz abām pusēm, modri saslēdama ausis pret pelēkajām debesīm. Vilks atradās no stirnas pa vējam, tāpēc tā nevarēja saost plēsoņu.

Nezvērs nolaistu galvu pieplaka pie zemes, un tā varenais, sudraba augums saplūda ar sniegu un ēnām. Stirna vēl aizvien raudzījās uz nepareizo pusi.

Es pametu skatienu uz stirnu, tad uz vilku un atkal atpakaļ. Vismaz viņš bija viens – vismaz tas man bija aiztaupīts. Bet, ja vilks stirnu aizbiedēs, es palikšu aci pret aci ar izbadējušos milzu plēsoņu – iespējams, elfu –, kas meklēs citu maltīti. Un, ja vilks saplosīs stirnu, velti izšķiežot vērtīgo ādu un taukus...

Ja kļūdišos, mana dzīvība nebūs vienīgais zaudējums. Tiesa, mana dzīve pēdējo astoņu gadu laikā, kopš biju sākusi medīt mežā, sastāvēja no viena vienīga riska, un pārsvarā es biju spriedusi pareizi. Pārsvarā.

Vilks metās laukā no krūmiem kā pelēki melnbalta bulta, atiezis spīdīgos, dzeltenos ilķņus. Atklātā vietā viņš izskatījās vēl baismīgāks – ātruma un brutāla spēka iemiesojums muskuļu kalnā. Stirnai nebija ne mazāko cerību.

Es izšāvu pilādža bultu, lai viņš nepagūtu saplosīt stirnu vēl vairāk.

Bulta trāpīja vilkam sēnā, un es būtu varējusi apzvērēt, ka tai brīdī zeme nodrebēja. Dzīvnieks sāpēs ierējās un palaida vaļā aiz kakla sagrābto stirnu. Sniegā izšļacās košas, rubīnsarkanas asinis.

Vilks apsviedās pret mani. Dzeltenās acis bija plati ieplestas, un spalva uz skausta slējās stāvus. Dobja rūcienu atbalss novibrēja manā tukšajā vēderā; es pietrūkos kājās, apkārt sagriežoties sniega vērpetei, un uzvilku vēl vienu bultu.

Taču vilks tikai skatījās. Purns bija asinīm nošķiests, un no sāna rēgojās mana pilādža bulta. Atsāka snigt. Viņš *skatījās* – un tik saprātīgi un pārsteigti, ka es raidīju otru bultu. Katram gadījumam – ja nu tomēr tā saprāta dzirksts nāk no nemirstīgas, jaunas dvēseles.

Viņš nemēģināja izvairīties no bultas, un tā trāpīja tieši lielajā, dzeltenajā acī.

Vilks saļima zemē.

Krāsas un tumsa sajaucās kopā, aizmiglojot manu redzi un saplūstot ar sniegu.

Dzīvnieka kājas raustījās, un vējš atnesa klusu smilkstu. Neiespējami – viņam vajadzētu būt pagalam, nevis agonijā. Bulta bija iekšā acī gandrīz līdz pat zosu spalvu spārniņiem.

Nebija svarīgi – vilks vai elfs. Tam nebija nozīmes, ja sārā bija iedūrusies pilādža bulta. Drīz viņš izlaidis garu. Tomēr man drebēja rokas, kad nobraucīju sniegu un piesardzīgi tuvojos, joprojām paliekot krietnā attālumā. No nezvēra brūcēm gāzās asinis, iekrāsojot sniegu tumši sarkanu.

Vilks ar ķepām kašāja sniegu, bet elpas vilcieni jau kļuva gausāki. Vai viņam ļoti sāpēja vai arī smilksts bija tikai mēģinājums aizbiedēt nāvi? Nebiju droša, ka vēlos zināt.

Mums apkārt virpuļoja sniegs. Es nekustīgi raudzījos uz dzīvnieku, līdz ogļmelns, obsidiāna un ziloņkaula toņos lāsumotais sāns pārstāja cilāties. Vilks – tas noteikti bija tikai vilks, lai cik ražens.

Žņaudzošā sajūta krūtīs atslāba, un es izdvesu nopūtu, elpai izveidojot gaisā mākonī. Pilādža bulta vismaz bija izrādījusies nāvējoša, lai kas arī būtu radījums, kam tā trāpīja.

Ātri apskatījusi stirnu, es secināju, ka varēšu pastiept tikai vienu dzīvnieku, un pat tas nenāksies viegli. Bet bija žēl atstāt vilku.

Kaut gan zaudēju dārgās minūtes – laiku, kurā jebkurš tuvumā esošs plēsējs varēja saost svaigās asinis, – es nodirāju plēsoņu un notīrīju savas bultas, cik jaudāju.

Katrā ziņā darbojoties sasila rokas. Nodirāto ādu ar asiņaino pusi uz iekšu es aptīnu stirnas saplosītajam kaklam, pirms cēlu guvumu plecos. Līdz mūsu būdiņai bija daudzas jūdzes, un man it nemaz nebija vajadzīga asiņaina sliede zemē, kas pievilinātu jebkuru ar zobiem un nagiem apveltītu radījumu.

Nostenējusies no smagās nešļavas, es saķēru stirnas kājas un vēl pēdējoreiz uzmetu skatienu kūpošajām vilka atliekām. Vienīgā zeltainā acs nekustīgi blenza sniega aptumšotajās debesīs, un uz mirkli es vēlējos, kaut spētu just nožēlu par radījuma nāvi.

Bet mēs bijām mežā un bija ziema.

2. NODAĻA

Saule jau bija norietējusi, kad es, ceļiem ļogoties, izsteberēju no meža. Manas rokas no stirnas kāju turēšanas bija kļuvušas pavisam stīvas, un visa jutoņa tajās bija pazudusi jau pirms vairākām jūdžēm. Pat beigtais dzīvnieks plecos nespēja aizgaiņāt arvien dziļākus drebuļus.

Pasaule krāsojās tumšzilos toņos, ko pārtrauca tikai šauras, silti dzeltenīgas gaismas strēles no mūsu noplukušās būdas aizslēgotajiem logiem. It kā es būtu iekāpusi gleznā – netveramā, laikā sastingušā mirklī, kur zilais mijkrēslis strauji vērtās piķmelnā naktī.

Es smagi vilkos pa taku kā apreibusī no izsalkuma, kurš vienīgais spēja mani piespiest spert katru nākamo soli, un izdzirdu pretī uzspurdzam mūsu balsis. Man nebija jāsaklausa vārdi, lai jau zinātu, ka abas droši vien pļāpā par kādu ciemā pamanītu jaunekli vai lentēm rotājumiem, kad patiesībā vajadzētu skaldīt malku, tomēr viegli pasmaidīju.

Padauzīju kājas pret akmens durvju stenderi, lai nodabūtu no zābakiem sniegu. No pelēkajiem būdas akmeņiem atdalījās ledus lauskas, atsedzot ap sliexsni iegravētās aizsardzības zīmes. Mans tēvs reiz bija pierunājis garāmejošu šarlatānu iemainīt šīs zīmes, kam būtu jāpasargā no elfu ļaundarībām, pret vienu no saviem kokgrebumiem. Tētis tik maz spēja darīt mūsu labā, ka man toreiz nepietika dūšas pateikt, ka gravējumi ir bezjēdzīgi... un, bez šaubām, viltoti. Mirstīgajiem nepiemita burvju vara – viņiem nebija nenieka no tā neiedomājamā spēka un ātruma, ar kādu bija apveltīti

elfi. Šis vīrs, kurš apgalvoja, ka viņa dzīslās ritot kāda pile augsto elfu asiņu, tikai ieskrāpēja mums ap durvīm un logiem kaut kādus vijumus, ķeburus un rūnas, nobubināja pāris nesakarīgu vārdu un devās tālāk.

Es atrāvu vaļā koka durvis, salā sastingušajam dzelzs rokturim iedzeļot man rokā kā odzei. Iegāju iekšā un apzīlbu no gaismas un siltuma.

– Feira! – Eleina klusi izdvesa, un es samirkšķināju acis uguns spozmē, ieraugot savu jaunāko no vecākajām māsām. Eleina bija ievīstījusies sadīlūšā segā, bet zeltaini brūnie mati – kā mums visām trim – bija nevainojami sapīti un sakārtoti. Astoņi nabadzībā aizvadītie gadi nebija atņēmuši māsai vēlēšanos izskatīties pievilcīgi. – Kur tu to dabūji? – Izsalkums darīja māsas mēli asu – tādu toni es iepriekšējās nedēļās dzirdēju pārāk bieži. Par to, ka esmu notriepties asinīm, Eleina neteica ne vārda. Jau sen biju atmetusi cerību, ka māsas varētu likties zinīs, vai es ik vakaru pārnāku no meža. Vismaz, iekams nesāka gribēties ēst. Bet *viņām* māte nebija likusi dot zvērestu pie savas nāves gultas.

Ievilku elpu, lai nomierinātos, un nocēlu no pleciem medijumu. Stirna ar būkšķi piezemējās uz koka galda, un otrā galā stāvošā māla krūzīte nograbēja vien.

– Un kā tev šķiet, kur es to dabūju? – Mana balss bija aizsmakusi, un ik vārds svilināja rīkli. Tēvs un Nesta klusēdami turpināja sildīt rokas pie pavarda, manai vecākajai māsai, kā parasti, ignorējot tēti. Es izvīstīju stirnu no vilka ādas un, novilkusi zābakus un nolikusi tos pie durvīm, pagriezos pret Eleinu.

Māsas brūnās acis – tādas pašas kā tētim – nenovērsās no stirnas. – Vai tu ilgi to tīrīsi? – Es. Nevis viņa vai kāds no abiem pārējiem. Nekad nebiju redzējusi viņu rokas lipīgas no asinīm un dzīvnieku spalvas. Tikai pateicoties citu padomam, biju iemācījusies sagatavot nomedīto.

Eleina piespieda plaukstu pie vēdera – tas droši vien bija tikpat tukšs un sāpīgs kā manējais. Viņa noteikti nedomāja neko sliktu. Viņa nebija tāda kā Nesta – tā likās piedzimumsi ar nicīgu vīpsnu

sejā. Eleina tikai reizēm... kaut ko nesaprata. Ne jau aiz ļaunuma viņa nepiedāvājās palīdzēt, viņai vienkārši neienāca prātā, ka varētu smērēt rokas. Es tā arī nebiju sapratusi, vai māsa patiešām neaptver, ka esam pa istam nabadzīgi, vai arī vienkārši atsakās to pieņemt. Bet tas nekavēja mani, kad vien varēju kaut ko atlicināt, pirkrt sēklas Eleinas puķu dārzam, kuru tā kopa siltākajos mēnešos.

Un tas nebija kavējis Eleinu nopirkt man trīs krāsas bundžiņas – sarkano, dzelteno un zilo – tai pašā vasarā, kad man pietika naudas, lai iegādātos pīlādža bultu. Tā bija vienīgā dāvana, ko Eleina man jebkad bija pasniegusi, un mūsu mājā vēl bija palikusi piemiņa par šo velti, lai arī krāsa jau bija izbalējusi un lobijās: logu aplodas, sliekšņus un dažādu priekšmetu malas rotāja smalkas vīnstīgu un ziedu virtenes, un pavarda akmeņus greznoja sīkas liesmu mēles. Tajā dāsnajā vasarā es ik brīvu brīdi rotāju mūsu māju ar krāsām, reizēm paslēpjot atjautīgus rakstus atvilktnēs, aiz nodilušajiem aizkariem, zem krēsliem un galda.

Tik bezrūpīgas vasaras mums kopš tā laika vairs nebija bijis.

– Feira! – no pavarda puses atskanēja tēva dobjā balss. Viņa tumšā bārda bija kārtīgi apcirpta un seja nevainojami tīra tāpat kā māsām. – Kā tev šodien ir veicies, ka varēji mums sagādāt tādas dzīres!

Nesta viņam blakus nosprauslājās. Tas nepārsteidza. Ja atskanēja kāda uzslava – man, Eleinai, kādam citam no cieminiekiem –, Nesta parasti nekavējās paust nosodījumu. Un arī katrs vārds, kas nāca pār tēva lūpām, lielākoties izpelnījās māsas izsmieklus.

Es izslējos taisni, juzdamās tik nogurusi, ka gandrīz nespēju nostāvēt, atbalstīju plaukstu pret galdu turpat blakus stirnai un raidīju Nestai zvērojošu skatienu. Nesta salīdzinājumā ar mums bagātības zaudējumu uzņēma vissmagāk. Viņa turēja uz tēti ļaunu prātu jau kopš tā laika, kad bijām pametuši savu muižu, pat pēc tās briesmīgās dienas, kad viens no kreditoriem bija atnācis pateikt acis, cik neapmierināts jūtas par savu ieguldījumu zaudēšanu.

Taču Nesta vismaz nepierunāja mums pilnas ausis ar tukšām plāpām par labklājības atgūšanu, kā to darija tēvs. Nē, Nesta vienkārši

iztērēja visu naudu, ko no viņas nenoslēpu, un tikai retu reizi vispār likās zinīs par klibā tēva klātbūtni. Bija dienas, kad nevarēju saprast, kurš no mums glabā visvairāk nauda un rūgtuma.

– Pusi gaļas varam apēst šonedēļ, – sacīju, paskatīdamās uz stirnu. Medījums aizņēma visu ļodzīgo galdu, kas mūsmājās kalpoja par ēdamgaldu, darba galdu un virtuves virsmu. – Otru pusi varam izžāvēt, – es turpināju, labi zinādama: lai cik pieklājīgi izteiktos, pašai vien nāksies paveikt lielāko daļu darba. – Un rīt es aiziešu uz tirgu paraudzīt, cik varēsim dabūt par ādām, – pabeidzu vairāk pati sev nekā viņiem. Neviens jau tāpat ij nepapūlējās izrādīt, ka ir dzirdējis.

Tēvs bija izstiepis sagandēto kāju sev priekšā, tik tuvu pavarda siltumam, cik vien iespējams. Aukstums, lietus un temperatūras maiņas vienmēr lika nejaukajām, greizajām rētām ap celi sāpēt vēl nešpetnāk. Vienkārši grebtais spieķis bija atbalstīts pret viņa krēslu. Spieķi tēvs bija sev uztaisījis pats... un Nesta mēdza to atstāt viņam neaizsniedzamās vietās.

Viņš varētu sameklēt darbu, ja tā nekaunētos, Nesta allaž atcirta, kad es viņai par to uzšņācu. Māsa tēvu ienīda arī par ievainoto kāju – par to, ka tētis nepretojās toreiz, kad kreditors ar saviem izsitējiem ielauzās mūsu būdā un belza atkal un atkal, sadragājot viņam celi. Nesta un Eleina bija iebēgušas guļamkambarī un aizbarikādējušas durvis. Es paliku un lūdzos, un raudāju, dzirdēdama katru tēva kliedzienu, katru kaula krakšķi. Biju aptaisījies un pēc tam izvēmusies tieši uz akmeņiem pavarda priekšā. Tikai tad tie vīri devās prom. Vairs nekad viņus neredzējām.

Lielu daļu no palikušās naudas iztērējām dziedniekam. Pagāja seši mēneši, līdz tēvs spēja paiet, un bija vajadzīgs gads, līdz viņš nogāja jūdzi. Ar grašiem, ko izdevās nopelnīt, kad par viņu kāds apžēlojās un nopirka kokgrebumus, nepietika, lai mūs pabarotu. Pirms pieciem gadiem, kad naudas patiešām vairs nebija nemaz un tēvs joprojām nevarēja – un negribēja – necik daudz kustēties, viņš pat nesāka strīdēties pretī, kad paziņoju, ka došos medībās.

Viņš nepapūlējās piecelties no savas vietas pie uguns, nebija pat pacēlis acis no kokgrebuma. Tēvs man vienkārši ļāva doties

biedējošajā, nāves briesmu pārpilnajā mežā, no kura sargājās pat rūdītākie mednieki. Tagad viņš bija kļuvis klātesošāks – reizēm izrādīja pateicību un palaikam aizkliboja līdz pilsētai, lai pārdotu savus darbus, tomēr neko daudz.

– Man gribētos jaunu apmetni, – Eleina beidzot sacīja un nopūtās tai pašā brīdī, kad Nesta piecēlās kājās un paziņoja: – Man ir vajadzīgi jauni zābaki.

Es klusēju, prātīgi atturēdamās jaukties mūsu ķildā, un pametu skatienu uz Nestas zābaku pāri pie durvīm – tie bija vēl pavisam spīdīgi. Blakus bija mani apavi – jau par mazu, irstošām vilēm, tos saturēja kopā tikai nodrīskātas auklas.

– Bet man ir auksti manā izdilušajā, vecajā apmetnī, – Eleina lūdās. – Es nosalšu līdz nāvei. – Māsas platās acis pievērsās man, un viņa teica: – Lūdzu, Feira! – Viņa izstiepa mana vārda divas zilbes – *Fei-ra* – atbaidošā čīkstienā, un Nesta, skaļi noklakšķinājusi mēli, uzsauca māasai, lai tā aizveroties.

Es vairs nelikos dzirdam, kad abas sāka strīdēties par to, kura rīt dabūs par ādu ietirgoto naudu, un ieraudzīju, ka tēvs ir nostājies pie galda, ar vienu plaukstu atbalstījies pret to, un pēta stirnu. Tad pievērsās milzu vilka ādai. Viņa aizvien gludie smalka vīra pirksti pagriezta ādu otrādi un aptaustīja asiņaino iekšpusi. Es saspringu.

Tēva tumšās acis mani uzlūkoja. – Feira, – viņš klusi sacīja un saknieba lūpas. – Kur tu to dabūji?

– Turpat, kur stirnu, – es atbildēju tikpat klusi; vārdi izskanēja dzedri un asi.

Viņa skatiens pārslīdēja lokam un bultu makam man uz muguras, mednieku nazim ar koka spalvu pie sāna. Acis kļuva miklas. – Feira... risks...

Es neiecietīgi parāvu zodu sāņus, norādot uz ādu, un, nespējama savaldīties, noburkšķēju: – Man nebija izvēles.

Patiesībā man gribējās sacīt: *Tu parasti pat nepapūlies spert kāju pār mājas sliksni. Ja nebūtu manis, mēs nomirtu badā. Ja nebūtu manis, mēs būtu pagalam.*

– Feira, – viņš atkātoja un aizvēra acis.